

SVENSK MUSIKTIDNING.

I hvarje nummer ett eller flere nya
och företrädesvis lätta musik-
stycken för piano eller sång.

Utgifvare: **ALFRED LUNDGREN.**

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG 1880.

Utkommer den 1:sta och 13:de
i hvarje månad.

Innehåll: Adeline Patti (forts.). — Om Instrumentens psykologiska rol. — Operan och Konservatorium. — Krönika. — Hvarjehanda. — Musikstycken: Min moder af Aug. Lundh — Cantilène af H. Reber. — En ung flickas dröm af Robert Schumann. — Feuillet's d'Album af J. C. Kessler. — Nykomponerad Koral af Joh. Lindegren.

MIN MODER.

Aug. Lundh.

SÅNG.

PIANO.

Hvem var min för-----sta hjälp och tröst, Hvem när---de mig in---vid sitt bröst, Hvem

pp

sjöng för mig med ljuf-----lig röst? Min *rit.* mo---der, min mo-----der!

ADELINE PATTI.

(Forts. fr. N:o 14).

Hennes repertoar bestod uteslutande af muntra eller halft allvarsamma roller (*"di mezzo carattere"*). Nu, då såväl rösten som äfven hennes dramatiska talang anseeligt utbildats, synes hon mest fullkomlig i partier sådana som Zerlina i *"Don Juan"*, Norina i *"Don Pasquale"*, Rosina i *"Barberaren"*. Dessa förena sig också på det naturligaste med sångerskans både konstnärsindividualitet och kroppsdaning, omständigheter, hvars utomordentliga vikt icke alltid af kritiken tillräckligt beaktas. Hon sjöng då (1863) dessa glada partier, om också icke bättre, dock med mera lust och ungdomligt öfvermod, än i dag, då blott utpräglade dramatiska roller vinna hennes fulla sympati. Lifvet har gjort henne mera allvarlig. Bøjelsen för det tragiska facket rörde sig redan då mäktigt hos den unga Patti. Hon hörde icke gerna att man tillskref hennes egentliga begåfning sådana roller, som de ofvannämnde, och svarade mig en gång med hufvudet tillbakakastadt: *"Jag är ingen buffa!"* Efter en föreställning af *"Don Juan"* yttrade hon, på mitt beröm öfver hennes Zerlina: *"Jag skulle hellre hafva sjungit Donna Annas parti, och jag skall också sjunga det"*.

Före hennes afresa från Wien våren 1863 råkade hon ut för ett äfventyr, som kom att ändas först i London. Adelina varseblef nemligen på teatern en afton en ung man, som ofläktligt hade sina blickar fästade på henne. *"Der är han igen"*, hviskade hon ängsligt till Strakosch. Den eleganta ynglingen var en belgisk baron V., som öfverallt följde henne, promenerade framför hennes fönster, försummade aldrig att närvara, då hon åkte till eller ifrån teatern, och bad på det enträgnaste genom talrika ömma biljetter om tillåtelse att våga besöka henne. Biljetterna besvarades aldrig; Adelina lefde, som sagdt, mycket indraget och gjorde sig dertill gerna lustig öfver svärmiska beundrare.

Främmande för kärleken och dess allvar och fallen för barnsliga puts, har hon möjligen någon gång på skämt koketterat för den suckande riddaren Toggenburg ock kanhända till och med låtit honom förhindrad, att mottaga något besök. Den förälskade baronen fick nu i sitt hufvud, att Adelina försmäktade i fruktansvärd fångenskap hos sin fader och svåger, hvarur han till hvarje pris måste rädda henne. Han följde efter henne från Wien till London, der han åvägabringade en rättslig anklagelse emot Strakosch och den gamle Patti för det de, enligt angifvelsen, höllo henne fången, illa behandlade henne och läto henne lida nöd. Baronen, hvilken såsom minderårig icke var berättigad att som åklagare uppträda inför rätten, hade i sitt ställe en mr. M., hvilken i egenskap af *"next friend"* till Adelina måste klaga i hennes namn. Målet förekom den 12 Maj 1863. Det var en kort, men egenomlig domstolsförhandling. Adelina besvar, att hon aldrig förr sett sin föregifne *"next friend"*, åklagaren, ej heller kände hans namn, att anklagelsen tillkommit utan hennes vetskap och vilja, och att hennes

fader och svåger städse omvårdade henne på det kärleksfullaste och uppfyllde alla hennes önsknings. Denna narraktiga förhandling måste tydligen sluta med ett smädligt nederlag för den ridderlige baronen af La Mancha och majoren Sancho Pansa, som båda aldrig läto höra af sig vidare.

IV.

Om våren 1867 kom Adelina till Paris. På scenen hördes ingen ny roll utföras af henne; den italienska operapubliken tillströmmade det oaktadt i massor, så snart Patti sjöng. Hennes enskilda lif var deremot långt ifrån detsamma som vid Klosterstergatan i Wien. En elegant våning i *"Avenue de l'Impératrice"*, besök i mängd och lysande soaréer, der urval af berömda personer träffades, bland andra den genialiske tecknaren *Gustave Doré* och den berömda sportmannen och dansledaren vid det Napoleonska hofvet, *marquis de Caux*. Båda desse herrar brunno lifligt för Adelina. Hon behandlade dem lika vänligt, utan att utmärka den ene framför den andre och utan att tänka på en förbindelse med någon af dem. Den senares ihärdiga bemödanden segrade ändå till slut, och deras förening skedde året derpå i London.

En hvar, som sett Adelina umgås med marquisen, vare sig före eller efter bröllopet, bör vara öfvertygad om, att hon icke af kärlek gifte sig med honom. Denna känsla hade hon aldrig erfart, och så trodde hon sig lämplig att, utan detta för henne okända element, kunna äkta en man, som hon ansåg vara en *"accomplished gentleman"*. För henne, som man firade såsom en drottning, stodo visserligen de aristokratiska kretsarne öppna redan innan hon blef markisinna, dock måtte titeln och de höga förbindelser giftermålet medförde helt visst hafva smickrat hennes barnsliga sinne.

(Forts.)

Om Instrumentens psykologiska rol.

I Brüssel har utgifvits en brochyr med titeln: *Lohengrin; instrumentation och philosophie*. Vi anför i öfversättning derur de ställen, som bäst egna sig som utdrag.

Författaren, herr Vanderstræten, säger i förordet: *"Lohengrin har den egenskapen att uppväcka häftiga stridigheter och framkalla liflig hänförelse."*

Jag ämnar inte predika fullkomlig enighet, hon är omöjlig att ernå.

Jag syftar endast att framhålla vissa principer, hvilka det hädanefter vore barnsligt att ej taga vara på.

Det öfriga är framtidens hemlighet.

* * *

Harpan är ett ljusets instrument. Se'n gråa forntiden har hon besjungit den Allsmäktiges egenskaper. David är härvidlag legendens personifikation.

Lyran har tjenat samma ändamål. Orfei och Amfions lyror hafva gjorts ryktbara genom grekiska och latinska skalder.

Denna religiöst-mystiska symbolik her-skar hela medeltiden igenom.

För att endast tala om det ärorika Flandern, så förhöjdes der alla fromma ceremonier medelst bruk af stränginstrumenter.

Valet vxlade allt efter olika ställen, tidskiften, eller i öfverensstämmelse med den musik man ämnade utföra.

Lyran, harpan, psaltaren voro förher-skande i den äldre medeltiden.

Räknadt från korstågen, är det lutan som har företrädet; sedan kommer turen till den tresträngiga, fiolen och den sju-strängiga fiolen och till hela familjen af dylika stränginstrument.

De vid hafsstranden belägna städerna bevarade i det längsta dessa vördnads-värda traditioner.

Särdeles i Fyrne återfinnes hela attiraljen af strängaspel: sjusträngiga fiolen, harpan, lutan, ända in i sextonde seklet. Fyrne tyckes räcka handen öfver Oceanen till det sångrika Skottland.

I Ostende yppar sig samma förhållande; men Ostende har desslikes med den mest skrupulösa noggrannhet bevarat nedärfda hemseder vid sina familjehögtider.

Man skulle kunna skriva en hel bok öfver traditionella plägseder, som der ända till långt fram i sjuttonde seklet äro rådande: egendomliga rester af hedendomen, hvaraf böljornas signande vid St: Peters-festen synes mig vara kronan på verket.

Trumpeten och dess familj representera auktoriteten, makten; det är det röda instrumentet, om det tillåtes mig våga detta epitet.

Vid trumpetljud defilerade Flanderns magistrat; vid trumpetljud kungjorde han sina förordningar.

Trumpeten stegrade också krigarmodet och manade till strid. Städse har soldat-elementet i gamla flandriska plägseder symboliserats af bastrumman, österländskt instrument, och af tvärpipan, med henne samhörigt instrument.

Och när de krigiska sammangaddningarne i Flandern öfvergingo till föreningar för nöje, efter mönstret af Burgunds hertigar, fortsatte bastrumman och tvärpipan att spela sin fordna egendomliga rol.

Operan Hugonotterna erbjuder ett exempel på denna säregenhet i visan piff, paff! som bildar, tillika med Luthers koral och de parisiska klockljuden, det som är mest anmärkningsvärdt i fråga om lokalfärg i denna pjes.

Ännu i dag församla sig, i många flandriska städer, bågskyttar, armborstskyttar och karabinier vid ljudet af dessa begge instrument, så olikartade för öfrigt till form och klangsätt. Det är likasom jordtomtarne *Kabuters* vid sidan af jättarne *Reuzen* i vår uråldriga stass af sinnebilder.

Emellan harpan som symbol för det religiösa elementet och trumpeten betecknande för det borgerliga elementet, placera sig, som ett slags mystiskt föreningsband, den ljufva flöjten och den ömma oboen, instrumenter för det fredliga lifvet, tolkar för den lugna tillbakadragenheten, likasom äfven för uppriktighet, naivitet och oskuld.

CANTILÈNE.

Modéré.

PIANO.

p *rf* *rf*

H. Reber.

rf *rf*

Fin.

D. C.

très doux. *pp* *poco cresc.* *cresc.* *rf* *dimin.*

En ung flickas dröm.

Con dolore.

Robert Schumann.

PIANO.

The first system of the piano accompaniment is in 3/8 time, marked *Con dolore* and *f* (forte). The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a steady accompaniment of eighth notes. A crescendo hairpin is placed over the first four measures.

The second system continues the piece, marked *p* (piano) at the beginning and *ritard.* (ritardando) towards the end. The right hand has a more active melodic line with slurs, while the left hand remains accompanimental. A decrescendo hairpin is visible at the end of the system.

Meno vivo.

The third system is marked *Meno vivo.* and includes a *ritard.* marking. The right hand has a more active melodic line with slurs, while the left hand remains accompanimental. A decrescendo hairpin is visible at the end of the system.

The fourth system continues the piece, marked *ritard.* The right hand has a more active melodic line with slurs, while the left hand remains accompanimental. A decrescendo hairpin is visible at the end of the system.

The fifth system is the final one on the page, marked *f* (forte). The right hand has a more active melodic line with slurs, while the left hand remains accompanimental. A decrescendo hairpin is visible at the end of the system.

EN UNG FLICKAS DRÖM.

Adagio. *à tempo.*

Ped. *f* *p*

ritard. *rf*

rf *ritard.* *Ped.*

rf *Ped.*

FEUILLETS D'ALBUM.

J. C. Kessler.

Andantino con somma tenerezza.

PIANO.

dolcissimo.

una corda.

Ped. Ped. * Ped. * Ped. Ped. Ped.

p

molto espressivo.

piangendo.

dolce.

pp

Ped. Ped. Ped. * Ped. * Ped. Ped. Ped.

p

dolce.

espressivo.

Ped. Ped. Ped. Ped. Ped. Ped. Ped. *

espressivo.

dolcissimo.

p

p

p

Ped. * Ped. * Ped. * Ped. Ped.

più poco a poco ritenendo ma non troppo.

pp

8va

Ped. * Ped. * Ped. * Ped. *

Synnerligen försätter flöjten oss, tack vare sina sammetslena och vågiga toner, i en vek trånad. En engelsk författare säger sig hafva sett ett barn skria och gråta vid ljudet af en trumpet, och strax derpå insomna vid ljudet af en flöjt.

Den bondqvicke oboen tolkar denna urtid, då, enligt skalderna, menskligheten var inbonad i fågnaden af en lyckalighet utan gräns. »Oboen, landtlig och glad, säger Grétry, tjenar också att indikera en stråle af hopp midt uti qvalen.»

Grétry, såväl som en stor mängd kompositörer, har endast ryckvis och öfvergående tagit sin tillflykt till dessa orkestrens olika röster. Här ett lättjefullt mellanspel, der ett hastigt öfvergående drag i ackompanjemang, der åter en trivial insats.

Det mera djupgående rigtiga förhållandet mellan dessa tonfärger har aldrig annat än slumpvis haft en generel sammanfattning.

Wagner har deraf gjort typer, hvari karaktererna införlifvas och förkroppsligas.

Det är ej längre för dessa instrumenter fråga om att inskränka sig till ett enkelt återgifvande af hjertats känslor, själens intryck. De måste blifva till en levande syntés, motsvarande en situation, ett ställe i handlingen, och som skall från de först hörda takterna göra af personagen en engel eller ett monster.

Den instrumentiva typen skall steg för steg följa denna personage genom dramats utvecklingsskeden, och icke öfverge densamme förrän hans handlingsingrepp till fullo upphört.

Man får sålunda ett särskildt instrument för att individualisera Elsa, den unga oskyldiga flickan; Lohengrin, det öfvernaturliga sändebudet; Ortrud, den onda principen; Tyske kejsaren, den suveräna myndigheten.

Dessa karakterer äro så tydligt tecknade, att man utan möda skulle kunna urskilja dem utan tillhjälp af ordet eller den teatraliska apparaten.

Operan och Konservatorium.

De Kongl. teatrarnes verksamhet förtynges, enligt hvad de dagliga tidningarne haft att förmäla, för det kommande af en betydlig skuld. Vid bedömandet af orsakerna till detta förhållande, för så vidt som vidkommande Operan ensamt, synes det oss som lade man i allmänhet en allt för ringa vikt vid den omständigheten, att numera så godt som intet hos oss i operaväg vidare komponeras, hvilket ju förr eller sednare måste följdriktigt leda till repertoarens betänkliga förnötning och förödsligande. Ty om man än så flitigt och nitiskt vore betänkt på införandet och uppsättandet af utländska nya stycken, skulle allmänhetens intresse dock icke förthy slappas, såvida icke allt emellanåt någon inhemsk ny operaprodukt, skjutande fram ur sitt intet, banar sig väg till repertoaren och, på samma gång den stegrar nyfikenheten, lifvar och stärker nationalmedvetandet samt sålunda sätter lifsandan i en välbehöflig rörelse. En nationalopera, nästan uteslutande hänvisad till utländsk repertoar, liknar en tidning, levande på öf-

versättning, samt måste följaktligen hålla tillgodo med en förminskad publik. Men sådant rå nu ej k. Teaterdirektionen för. Orsakerna äro mera djupliggande. Vid jemförelse emellan den liffullt stegrade musikproduktion, som för närvarande råder och länge rådt i Italien, i Frankrike, i Tyskland, i Norge ej förglömmades, och det tillstånd som härutinnan hos oss sjelfva förefinnes, framställer sig den frågan, om Sverige måhända för det kommande ej vidare ämnar göra anspråk på en berättigad plats bland verkligt musikaliska nationer, utan kanske blygsamt ernar åtnöja sig med att bänkas nedom t. ex. England, Holland, Amerika, m. fl. mycket praktiska, men likafullt temligen omusikaliska folk, hvilkas materiella rikedom dock till någon del får lof att utjemna missförhållandet. Häri, eller i den ringa musikaliska produktionen samt i det tryck, de ogynnsamma inre och yttre omständigheter (i denna tidning påpekade), hvaraf hon lider och hvaraf hon fjettas, ligger till ej ringa del orsaken till nationaloperans för närvarande ej särdeles hugneliga utsigter. Att musikaliska akademien icke under förflutna årtionden lyckats utbilda någon komponist må ej förtydas, när hennes statsanslag, fördeladt för helt andra ändamål, ursprungligen afsåg organistbildningen (hvilken ej ens omfattar kännedom om en så enkel sak som kyrkotonararterne). Men som det emellertid är af vikt, i enlighet med hvad vi visat, ej mindre för Operans bestånd, än och för vår hela musikaliska prestige, att något göres för tillvaratagandet och bearbetningen af de musikaliska idéskatter, som dock otvifvelaktigt ligga på djupet hos vår nation, och hvarpå vi hafva så eklanta bevis, så anse vi det för oundgängligen nödvändigt att staten anvisar medel i och för upprättande af en *kompositions-klass* vid konservatorium — förstås under uttryckligt förbehåll att den komme att skötas af kompetent person. Ty den styfmoderlighet, hvarmed svenska staten hittills behandlat detta så allviktiga ämne hotar nu med en betänklig återverkan, i form af musikalstringens absoluta försinande och dermed i sammanhang stående förslappning af allmänhetens intresse för allt hvad tonkonst heter, samt med åtföljande stängning af Thaliatemplen.

Vår i N:o 13 intagna koralmötesrecension blef, i följd af en ofullständigt oss meddelad uppgift, ej fullt exakt på det ställe, hvarest professor Ribbings anförande öfver 'Pauli musikaliska auktoritet' omnämnas, der följande tillägg ur talarens yttrande bordt göras: »Nu tör någon invända att detta första tillstånd var det bästa; nåväl etc.» hvilket förorsakar, att de ur sagda yttrande af oss dragna *begge första* slutföljderna i vår lilla sidoblick förfalla.

Krönika.

Den berömde Ehrensvärd skref en gång en äfven lika så berömd karakteristik öfver nationerna och hvarur man har det gamla bekanta: Svensken är trög,

full af hetsigheter. Huru tacksamt skulle det ej vara att i våra dagar, på grund af förnyade iakttagelser, särdeles inom tonkonstens område, yttermera förfullständiga kännedom af dessa nationella karaktersdrag. Och har icke Confucius en gång sagt: »Vill man lära känna huru ett land styres, så bör man lyssna till dess musik». Naturligtvis resulterar ett lands musikaliska tillstånd i lika mån af det nationella skaplynnnet och af det hägn och den omvårdnad konsten der åtnjuter; men ej heller får ett något, som kallas *tidsandan*, försummas tagas med i räkningen. Ej är denna alltid lika gynsam. En materialiserad tidsanda behöfver inga andra toner än kaféets polkor, ingen annan dikt än den vakna drömmen om svindlande spekulationer. Den konst, som nämner sig ett barn af en dylik tidsanda, har ingen tillvaro, hvarken i det närvarande, tillkommande eller det förflutna.

Det ytliga, skajiga, flacka, bara, är en fiendskap emot konsten. Musiken är ett barn af Tron och af den romantiska kärleken. Tonkonsten tillkommer, kanhända i främsta rummet, den stora, den herrliga uppgiften att bilda en motvigt mot meniskoandens alla förvillelser, mot förvrängda tidsläror, mot materialism och pessimism, men framför allt mot ytligheten och mot flackheten.

Denna uppgift genomför den ock segerrikt allestädes der, hvarest himlen ej tillslutits genom fördomar, högmod, kastanda, afund och löjlig rangsjuka.

Ett bevis härpå lemnar vår tids rika tonlif å kontinenten. Detta är så yppigt, så omhuldadt, så flödande rikt på företeelser, att vi, för att redogöra härför, egentligen icke skulle haft plats för dessa reflexioner i vårt blad. Emellertid: *dixi et salvavi animam*.

Der *Ring der Nibelungen*, af Wagner, har i sommar uppförts i Leipzig och det under rätt gynnsamma auspicer. En mycket välvillig recensent yttrar dock: »Till och med de, som mycket sysselsatt sig med Wagners musik och diktning, och följaktligen införlifvat sig dermed, skola ge mig rätt deruti, att, trots sin rikedom, det Wagnerska konstverket dock tröttnar, så snart som nyckeln till dess uppfattande, ordet, om ock blott för ett ögonblick fattas oss.

Som bekant representeras framtidsmusiken jemväl af Franz Liszt, hvilken just på ålderdomen blifvit mycket produktiv. Hans oratorium *Christus* har vid flera af de nyligen i Tyskland firade musikfesterna haft stor framgång, likaså åtskilliga af hans *Symphonische Dichtungen*, t. ex. *Dante-symfonien*, så att han till och med blifvit hedrad med benämningen »musikalisk reformator». Ja, väl är *friheten* hos dessa tonsättare tillbörligen representerad; men huru det är med dess motvigt *innerligheten*, får historien väl i sinom tid döma om. Emellertid är lifaktigheten ett faktum.

Theodor Gouvy heter en ny fransysk tonsättare, som, utbildad i tysk skola, hos Dehn, har skrivit ett *Stabat mater*, på försommaren uppfördt och utgiivet i Leip-

zig, der det haft en framgång, sådan som ej på långa tider derstädes kommit någon utomtysk komposition till del. Också ansluter det sig till de bästa och upphöjaste föredömen, såsom en Bach, en Mendelsohn uti "anderik bearbetning af det tematiska stoffet, i stämföreningens elegans och smidighet och i en verkningssrik behandling af såväl sångstämmorna som orkestern".

Den internationella sångartäflan, som från den 14 till den 17 Augusti kommer att föranstaltas i Köln, synes komma att antaga jättedimensioner, alldenstund redan 121 föreningar med cirka 6000 sångare hafva anmält sig.

Grundandet af en tredje operascen i Paris sysselsätter sedan länge sinnena derstädes. Planen skall nu af ett med betydande penningtillgångar försedt enskildt sällskap sättas i verket genom öfvertagandet af Gaité-teatern, hvarest bland till uppförande bestämda arbeten nämnas: "Nero" af Rubinstein, "Herodiade" af Massenet, "Lohengrin" af Wagner och "die Templer" af Littloff.

I Cincinnati i Amerika egde i slutet af Maj en musikfest rum, så storartad som Amerikansk sed det bjuder. Der upp-

fördes Beethovens *Missa solennis*, och känner man i Europeiska kretsar stor tillfredsställelse öfver de väldiga framsteg som tonkonsten i Amerika sålunda gjort, i det hon ändtligen synes vilja ta försteget framför *boxningskampen*.

Musikpressen.

Af musiken till C. M. Bellmans samlade skrifter hafva hittills fyra häften utkommit. Den nu under utgifning varande upplagan, som genomsetts och granskats af Professor J. A. Josephson, tryckes på utmärkt godt papper med stor tydlig notstil och torde komma att utgöra omkring 8 häften à 1 krona samt blir komplett under årets lopp. *Subskriptionen fortfar.*

Hvarjehanda.

Det fins folk som, för att göra sig viktiga, inte sky att offentligen med den mest närgångna förtrolighet tilltala de illustraste män.

Stundom vill det dock ej lyckas för dem, hvarpå följande anekdot kan tjena som bevis.

Rossini hade en dag blifvit föremål för någon liten musik-kritik; midt i hans vänkrets behagar då en dylik herre helt högt utlåta sig:

— Nå! min käre maestro, ni har alltså fått en ny peruk?

— De' är det som skiljer oss begge, min vän; ni har alltid samma lugg (= fräcka panna).

Allas vår vän och farbror, professor Mankell i lifstiden, lika populär för sin oförgätliga dialekt som för sitt orgelspel, såg ej gerna att man jämförde sig med honom.

Då, efter inrättandet i konservatorium af en artistklass uti orgelspel, direktör Ö. i S—s gaf in ansökan att bli lärare i nämde klass, beklagade sig orgelspelets nestor häröfver för sina vänner och elever, dervid vanligen slutande med orden: "aj, aj, aj! han vill ja täffe me' mej!"

Breflåda.

R. R. R—I. Kompositionerna äro tacksamt emottagna och skola införas.

Nykomponerad Koral.

(Tonus Dorius.)

Joh. Lindegren.

N:o 118.

Din spi-ra, Je-su, sträc-kes ut Så långt som da-gen hin-ner; Ditt ri-ke står till ti-dens slut, Det står då allt för-swin-ner. Ditt namn be-käns med him-melskt mod Och för ditt kors, din se-ger-stod Hed-fal-la folk och kun-gar!

Obs.! Hvarje nummer af Necken innehåller ny pianomusik till flerdubbelt värde af hvad tidningen kostar. Lösnummer: 25 öre.